

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ

Από το 1996 που ξεκίνησαν οι πρώτες μαζικές καλλιέργειες μεταλλαγμένων οργανισμών στις ΗΠΑ, το θέμα των μεταλλαγμένων και ειδικότερα οι κίνδυνοι που ενέχουν για τη δημόσια υγεία, τη γεωργία, και το περιβάλλον, βρίσκονται συνεχώς στο επίκεντρο μιας παγκόσμιας δημόσιας συζήτησης. Στη συζήτηση αυτή συμμετέχουν κυβερνήσεις, πολιτικοί, επιστήμονες, κοινωνικοί φορείς, βιομηχανίες τροφίμων, αγροτικοί φορείς, περιβαλλοντικές και καταναλωτικές οργανώσεις, καταναλωτές, αγρότες, πολίτες.

Ολοένα και περισσότερα επιστημονικά στοιχεία απομυθοποιούν τα δήθεν οφέλη που προσφέρουν τα μεταλλαγμένα για τη γεωργία, επιβεβαιώνουν τις ανησυχίες για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και καταδεικνύουν τις ατέλειες αλλά και τους κινδύνους που προκύπτουν από την κατασκευή και νέων ανεξέλεγκτων ζωντανών οργανισμών στο εργαστήριο.

Η διαμάχη για τα οφέλη και τους κινδύνους των μεταλλαγμένων για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία μεταφέρεται και στο διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο. Ως εκ τούτου θεσπίζονται νομοθετικά πλαίσια που, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, περιφρουρούν ικανοποιητικά ή αφήνουν απροστάτευτο το περιβάλλον, τη γεωργία και τους καταναλωτές. Η διαμάχη αυτή κορυφώνεται στο επίπεδο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Το πενταετές Ευρωπαϊκό μορατόριουμ - πάγωμα της διαδικασίας εγκρίσεων εισαγωγών των μεταλλαγμένων προϊόντων - προκάλεσε την αντίδραση των Η.Π.Α, οι οποίες με τη στήριξη του Καναδά και της Αργεντινής προσέφυγαν στον Π.Ο.Ε. κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε όλη αυτή την έντονη αντιπαράθεση, η κοινωνία δεν μένει αμέτοχη. Επιστήμονες, καταναλωτές, αγρότες, πολίτες σε όλο τον κόσμο δηλώνουν την αντίθεσή τους προς τα μεταλλαγμένα και διεκδικούν το αναφαίρετο δικαίωμα στην ενημέρωση και την επιλογή.

Η Greenpeace πρωτοστατεί από το 1996 με την εκστρατεία της ενάντια στην απελευθέρωση των μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον και την τροφική αλυσίδα, καταγγέλλοντας τους ανυπολόγιστους κινδύνους που ενέχουν αυτά για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον καθώς και τη μη αναστρεψιμότητα των ενδεχόμενων βλαβών.

Με αφετηρία τις αποφάσεις του συνόλου των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Ελλάδας για την ανακήρυξή τους σε Ζώνες Ελεύθερες από τα μεταλλαγμένα, την έντονα διατυπωμένη αντίθεση των ελλήνων πολιτών στην κατανάλωση των μεταλλαγμένων (Ευρωβαρόμετρο 2001), τη δηλωμένη πρόθεση από όλους τους καθ' ύλη αρμόδιους για την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας στην κατεύθυνση παραγωγής προϊόντων ποιότητας, ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.), βιολογικής γεωργίας και με στόχο τη διασφάλιση της ελληνικής γεωργίας, του περιβάλλοντος και των καταναλωτών από τα μεταλλαγμένα **καταθέτουμε στην ελληνική κυβέρνηση πρόταση νόμου για την απαγόρευση των μεταλλαγμένων καλλιεργειών στην ελληνική επικράτεια.**

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται να αποφευχθούν οι οποιοσδήποτε πιθανές αρνητικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εισαγωγή, παραγωγή, διάθεση και μεταφορά μεταλλαγμένων σπόρων στην ελληνική επικράτεια.

Με αφετηρία τη σαφώς διατυπωμένη αντίθεση του συνόλου των πολιτικών κομμάτων του Κοινοβουλίου στην καλλιέργεια μεταλλαγμένων οργανισμών, τις διακηρύξεις του συνόλου των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας μας σε Ζώνες Ελεύθερες από τα μεταλλαγμένα, την επίσημα δηλωμένη αντίθεση των ελλήνων πολιτών στην κατανάλωση των μεταλλαγμένων (όπως καταγράφηκε επανειλημμένα στο Ευρωβαρόμετρο), τη δηλωμένη πρόθεση από όλους τους καθ' ύλη αρμόδιους για την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας στην κατεύθυνση παραγωγής προϊόντων ποιότητας, ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.), βιολογικής γεωργίας και με στόχο τη διασφάλιση της ελληνικής γεωργίας, του περιβάλλοντος και των καταναλωτών από τα μεταλλαγμένα **καταθέτουμε στην ελληνική κυβέρνηση πρόταση νόμου για την απαγόρευση των μεταλλαγμένων καλλιεργειών στην ελληνική επικράτεια.**

Λαμβάνοντας υπ' όψιν:

1. Την επιστημονική αβεβαιότητα

Το ζήτημα της ασφαλούς χρήσης των μεταλλαγμένων οργανισμών στη γεωργία και την παραγωγή τροφίμων και ζωοτροφών αποτελεί αντικείμενο έντονης επιστημονικής διαμάχης τουλάχιστον τα τελευταία δέκα χρόνια.

Ολοένα και περισσότερα επιστημονικά στοιχεία¹ καταδεικνύουν ότι η τεχνολογία που χρησιμοποιείται σήμερα προκειμένου να επιτευχθεί η γενετική τροποποίηση ζώντων οργανισμών (π.χ. ζώων και φυτών) είναι μη ακριβής, καθώς είναι σε πρώιμο στάδιο. Οι μέχρι στιγμής γνώσεις σχετικά με τις επιπτώσεις της γενετικής μηχανικής στο DNA και σε ολόκληρο τον οργανισμό είναι από ελάχιστες ως μηδαμινές. Οι μελέτες για τις μακροχρόνιες επιπτώσεις των μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον και την υγεία είναι ελάχιστες, ενώ το (χρηματοδοτικό) ενδιαφέρον για την εκπόνησή τους σχεδόν ανύπαρκτο.

2. Τις επιπτώσεις στο περιβάλλον

Η διεθνής βιβλιογραφία βρίθει από στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί είναι ζωντανοί οργανισμοί που μπορούν να αναπαραχθούν, να μεταφερθούν με φυσικό τρόπο - για παράδειγμα με τη γύρη, με τα έντομα, με τον αέρα, μέσω διαρροής γονιδίων στο έδαφος – καθώς και μέσω ανθρώπινης δραστηριότητας κατά την παραγωγή, συγκομιδή, επεξεργασία και διακίνηση μεταλλαγμένων σπόρων.

Ως αποτέλεσμα, οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί μπορούν να εξαπλωθούν χωρίς να υπάρχει τρόπος να τους αποσύρουμε, όταν διαπιστώσουμε τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις τους.

Οι επιπτώσεις μεταλλαγμένων φυτών στο περιβάλλον αφορούν στη δημιουργία υπερ-ανθεκτικών ζιζανίων, μειωμένη απόδοση των μεταλλαγμένων καλλιεργειών, αύξηση της χρήσης ζιζανιοκτόνων, ανάπτυξη ανθεκτικότητας των εντόμων στα εντομοκτόνα φυτά, μεταφορά γονιδίων σε γειτονικές καλλιέργειες, στο έδαφος και σε άλλα βιολογικά είδη.²

3. Την επιμόλυνση

Το ζήτημα της επιμόλυνσης των συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών από την καλλιέργεια των μεταλλαγμένων δεν έχει ακόμα επιλυθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευθεί ότι θα “εγγυηθεί τη βιωσιμότητα των συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών καθώς και τη βιώσιμη συνύπαρξή τους με τις γενετικά μεταλλαγμένες καλλιέργειες”³, δεν προτείνει κοινοτική νομοθεσία που να ρυθμίζει το θέμα των συνύπαρξης παρά μόνο μια μη δεσμευτική σύσταση μέτρων.⁴ Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί ελάχιστες μελέτες σχετικά με τις οικονομικό-κοινωνικές επιπτώσεις των μεταλλαγμένων στη γεωργία.⁵

Ελλείπει κοινοτικής νομοθεσίας όλα τα κράτη-μέλη είναι στη διαδικασία νομοθέτησης εθνικών νόμων.

Οι επιπτώσεις στους αγρότες αφορούν κυρίως απώλεια εισοδήματος λόγω επιμόλυνσης της σοδειάς τους με μεταλλαγμένους οργανισμούς, απαξίωση της γης τους λόγω της διαχείμασης μεταλλαγμένων σπόρων στη γη και εμφάνισή τους σε επόμενες καλλιεργητικές περιόδους, αύξηση τους κόστους παραγωγής λόγω των πρόσθετων μέτρων που λαμβάνονται για την αποφυγή της επιμόλυνσης από μεταλλαγμένα, απώλεια της πιστοποίησής τους για βιολογική καλλιέργεια, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται ρητώς η χρήση μεταλλαγμένων οργανισμών. Επιπλέον, σε περίπτωση επιμόλυνσης, οι αγρότες κινδυνεύουν να κατηγορηθούν για την παράνομη χρήση σπόρων που αποτελούν ιδιοκτησία των εταιριών βιοτεχνολογίας, όπως έχει ήδη συμβεί αρκετές φορές στις Η.Π.Α και τον Καναδά.⁶

4. Τις ελλείψεις του ευρωπαϊκού και εθνικού νομοθετικού πλαισίου

Το 1999, ύστερα από πρωτοβουλία της Ελλάδας, στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) επιβάλλεται το μορατόριουμ, δηλαδή το πάγωμα όλων των εγκρίσεων νέων μεταλλαγμένων προϊόντων είτε για καλλιέργεια είτε για εμπορία, μέχρις ότου εξασφαλισθεί ότι θα εφαρμοσθεί αυστηρή και συνεκτική νομοθεσία σχετικά με τη σήμανση και την ιχνηλασιμότητα στα τρόφιμα, την αξιολόγηση του κινδύνου και την αντικειμενική ευθύνη.

Σήμερα, ένα χρόνο μετά την άρση του μορατόριουμ, η νομοθεσία για τη σήμανση και την ιχνηλασιμότητα δεν εφαρμόζεται πλήρως, οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γνωμοδοτούν θετικά ως προς την έγκριση μεταλλαγμένων προϊόντων αγνοώντας επιστημονικά στοιχεία που κατατίθενται από τα κράτη-μέλη, και το ζήτημα της αντικειμενικής ευθύνης παραμένει αρρύθμιστο σε κοινοτικό επίπεδο.

Το πρόσφατο σκάνδαλό με την διαρροή στην παγκόσμια αγορά ενός μη εγκεκριμένου μεταλλαγμένου καλαμποκιού της εταιρίας Syngenta επιβεβαιώνει τις ανησυχίες μας ότι οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί είναι ανεξέλεγκτοι και καταδεικνύει την ανεπάρκεια των ελεγκτικών μηχανισμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁷

Ταυτόχρονα όμως, η ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν καλύπτει πολλά σημαντικά θέματα που αφορούν: την καθαρότητα των σπόρων στο τεχνικό όριο ανίχνευσης, την απουσία ενός συστήματος κυρώσεων και ποινών, που θα καθιστά υποχρεωτική την ανάληψη της οικονομικής ευθύνης από τους παραγωγούς μεταλλαγμένων για οποιαδήποτε βλάβη προκαλέσουν, και την προστασία της συμβατικής και της βιολογικής γεωργίας από τα μεταλλαγμένα.

Η πρόσφατη Υπουργική Απόφαση (243267, ΦΕΚ Αρ.320, 11 Μαρτίου 2005) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την απαγόρευση της καλλιέργειας του μεταλλαγμένου καλαμποκιού MON810 αποτελεί σαφή ένδειξη της ανησυχίας που υπάρχει στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου για τις πιθανές επιπτώσεις από την καλλιέργεια μεταλλαγμένων στην ελληνική αγροτική παραγωγή.

5. Τη θέση της κοινωνίας των πολιτών

- Στην Ελλάδα το **93,3% των καταναλωτών** είναι αντίθετο στα μεταλλαγμένα (Ευρωβαρόμετρο, Δεκέμβριος 2001).
- Δίκτυα με τη συμμετοχή εκατοντάδων οργανώσεων, φορέων, επιστημόνων δραστηριοποιούνται και διαδηλώνουν με κάθε τρόπο την αντίθεσή τους στα μεταλλαγμένα διοργανώνοντας εκδηλώσεις σε όλη τη χώρα.
- Η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (ΕΝΑΕ) ψήφισε ομόφωνα ενάντια στα μεταλλαγμένα και, εντός του 2004, το σύνολο των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ανακήρυξε τους νομούς τους σε Ζώνες Ελεύθερες από Μεταλλαγμένα.
- Όλες οι πολιτικές δυνάμεις έχουν δηλώσει την αντίθεσή τους ενάντια στα μεταλλαγμένα.

6. Τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής γεωργίας

Όλοι οι αρμόδιοι και όλοι οι ενδιαφερόμενοι συμφωνούν ότι λόγω του μικρού γεωργικού κλήρου, του κλίματος, της γεωμορφολογίας, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του τουρισμού αλλά και του οικονομικού ανταγωνισμού, **η Ελλάδα δεν πρέπει να προχωρήσει στην καλλιέργεια μεταλλαγμένων, αλλά να στραφεί προς τη βιώσιμη ποιοτική γεωργία.**

Σε αυτό συνάδουν και τα ακόλουθα δεδομένα:

- Το μεγαλύτερο μέρος της **βιοποικιλότητας της Ελλάδας** δεν έχει μελετηθεί αρκετά, αλλά υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, καθώς και για το γενετικό υλικό, που αποτελούν τη βάση της γεωργίας και της διατροφής μας.
- Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο και μεγάλη ποικιλομορφία κλίματος.⁸
- **268 περιοχές** οικοτόπων της χώρας μας χαρακτηρίζονται ως προστατευόμενες.
- Το **16%** του ενεργού πληθυσμού της χώρας απασχολείται στον γεωργικό τομέα.
- Ο γεωργικός κλήρος είναι πολύ μικρός και η πυκνότητα των ιδιοκτησιών στις καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι πολύ μεγάλη.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ σχέδιο νόμου για την “Απαγόρευση Καλλιέργειας Γενετικά Τροποποιημένων Σπόρων και Γενετικά Τροποποιημένου Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού”.

Με αυτό το σχέδιο νόμου επιδιώκεται να αποφευχθούν οι οποιοσδήποτε πιθανές αρνητικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εισαγωγή, παραγωγή, διάθεση και μεταφορά μεταλλαγμένων σπόρων στην ελληνική επικράτεια.

Η πρόταση νόμου στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη δυνατότητα που έχουν τα κράτη-μέλη να θεσπίζουν εθνικούς κανόνες προστασίας σε συνάρτηση με τους κοινοτικούς.
Η δυνατότητα αυτή δικαιολογείται από τα εξής:

1. Με απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων⁹ υπογραμμίζεται ότι στο βαθμό που οι κοινοτικές ρυθμίσεις δεν παρέχουν πλήρη ασφάλεια ή δεν μπορούν να εφαρμοστούν τα κράτη-μέλη μπορούν να προβαίνουν σε εθνικές ρυθμίσεις.
2. Με βάση την Αρχή της Προφύλαξης που διέπει το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και “όταν η αξιολόγηση του κινδύνου δείχνει ότι συνεχίζεται να υφίσταται επιστημονική αβεβαιότητα σχετικά με την ύπαρξη ή την έκταση των πραγματικών κινδύνων”¹⁰, τα κράτη-μέλη μπορούν να υιοθετούν υψηλότερο επίπεδο προστασίας από αυτό των κοινοτικών ρυθμίσεων.
3. Με βάση το Πρωτόκολλο για τη Βιοασφάλεια αναγνωρίζεται ότι η αξιολόγηση του κινδύνου των μεταλλαγμένων πρέπει να περιλαμβάνει και τις κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις¹¹, ενώ αυτές δεν προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο. Το Πρωτόκολλο υπερισχύει των κοινοτικών κανόνων όταν οι προβλέψεις του είναι πιο συγκεκριμένες και προβλέπουν μεγαλύτερη προστασία, όπως σε αυτήν την περίπτωση.
4. Με βάση το μη δεσμευτικό χαρακτήρα της Σύστασης της Επιτροπής για τη ρύθμιση των κοινωνικό-οικονομικών επιπτώσεων από τη συνύπαρξη των μεταλλαγμένων καλλιεργειών με τις συμβατικές και βιολογικές.
5. Με βάση το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹², το οποίο συστήνει ότι οι κοινοτικές ρυθμίσεις για τη συνύπαρξη θα πρέπει να παρέχουν στα κράτη-μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν ολοσχερώς την καλλιέργεια των μεταλλαγμένων.

Το σχέδιο νόμου προβλέπει:

- Απαγόρευση της χρήσης μεταλλαγμένων σπόρων ή γενετικά τροποποιημένου φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού στην ελληνική επικράτεια.
- Καθαρότητα των σπόρων σε επίπεδο 0,1% (τεχνικό όριο ανίχνευσης).
- Διατάξεις σχετικά με την Αντικειμενική Ευθύνη.
- Διοικητικές και Ποινικές κυρώσεις.
- Σύσταση διεπιστημονικής επιτροπής για την αγροτική βιοτεχνολογία με συμμετοχή κοινωνικών φορέων για την εκπόνηση πενταετούς μελέτης για τις κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις της καλλιέργειας των μεταλλαγμένων στη χώρα μας.

Είναι σαφές ότι ταυτόχρονα η χώρα μας πρέπει να δρομολογήσει άμεσα τα απαραίτητα βήματα που θα εξασφαλίσουν τη στροφή προς την παραγωγή προϊόντων ποιότητας.

Η καλλιέργεια των μεταλλαγμένων αποτελεί τροχοπέδη στην πορεία της ποιοτικής γεωργικής ανάπτυξης και ακυρώνει κάθε σοβαρή προσπάθεια προς την κατεύθυνση ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου αγροτικού μοντέλου, αυτού της ποιοτικής γεωργίας, μέσα από σταθερά βήματα που θα εξασφαλίσουν την ανεξάρτηση από τα φυτοφάρμακα, την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, ονομασίας προέλευσης και βιολογικής καλλιέργειας.

---

¹ Τα τελευταία χρόνια έχουν δημοσιευθεί αρκετές μελέτες σχετικά με μη αναμενόμενα αποτελέσματα της γενετικής μηχανικής συμπεριλαμβανομένων και μεταλλαγμένων προϊόντων που έχουν ήδη εισαχθεί στην αγορά. Για παράδειγμα η μεταλλαγμένη σόγια Roundup Ready της Μονσάντο ανθεκτική σε ζιζανιοκτόνο, ένα από τα πρώτα προϊόντα που πήραν έγκριση για εμπορική καλλιέργεια, εμφανίζει χαμηλότερες αποδόσεις από τη συμβατική σόγια. Elmore R.W., Roeth F.W. et al. (2001) Glyphosate-Resistant Soybean Cultivar Yields Compared with Sister Lines. *Agron. J.*, **93**, 408-412.

Η μεταλλαγμένη σόγια εμφανίζει αυξημένη λιγνίνη που έχει ως αποτέλεσμα τη διαίρεση των μίσχων σε υψηλές θερμοκρασίες. (- Coghlan, A. (1999) Splitting headache Monsanto's modified soya beans are cracking up in the heat. *New Scientist*, 20th November, 25. και χαμηλά φυτοοιστρογόνα (Lappé, M.A., Bailey, E.B., Childress, C.C. & Setchell, K.D.R. (1998/1999). Alterations in clinically important phytoestrogens in genetically modified, herbicide-tolerant soybeans. *J. Medicinal Food*, **1**, 241-245.)

-Πρόσφατη επιστημονική έρευνα δείχνει τις μακροχρόνιες επιπτώσεις των μεταλλαγμένων φυτών καλαμποκιού MON810 της εταιρίας Monsanto και του μεταλλαγμένου καλαμποκιού Bt11 της εταιρίας Syngenta, στις προνύμφες της πεταλούδας μονάρχης. Dively, G.P., Rose, R., Sears, M.K., Hellmich, R.L., Stanley-Horn, D.E., Calvin, D.D., Russo, J.M. and Anderson, P.L. 2004. "Επιπτώσεις στη πεταλούδα μονάρχης μετά από συνεχή έκθεση στο Cry1Ab expressing corn during anthesis.", *Environmental Entomology* 33: 1116-1125

² Χαρακτηριστική είναι η έκθεση της περιβαλλοντικής επιτροπής της Βόρειο-Αμερικάνικης Συμφωνίας για το Ελεύθερο Εμπόριο (NAFTA). Η έκθεση αυτή αναγνωρίζει το πρόβλημα του επιμολυσμένου μεταλλαγμένου καλαμποκιού που έχει ενσκήψει στο Μεξικό, παρόλο που απαγορεύεται δια νόμου η καλλιέργειά του στη χώρα. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Μεξικό αποτελεί κέντρο βιοποικιλότητας του καλαμποκιού, η έκθεση συστήνει στην κυβέρνηση του Μεξικού να διατηρήσει το μορατόριουμ στο μεταλλαγμένο καλαμπόκι καθώς και να εξασφαλίσει την άλεση όλων των εισαγωγών σπόρων καλαμποκιού, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος της επιμόλυνσης της βιοποικιλότητας www.cec.org.

-Πρόσφατη επιστημονική έρευνα δείχνει τις μακροχρόνιες επιπτώσεις των μεταλλαγμένων φυτών καλαμποκιού MON810 της εταιρίας Monsanto και του μεταλλαγμένου καλαμποκιού Bt11 της εταιρίας Syngenta, στις προνύμφες της πεταλούδας μονάρχης. Dively, G.P., Rose, R., Sears, M.K., Hellmich, R.L., Stanley-Horn, D.E., Calvin, D.D., Russo, J.M. and Anderson, P.L. 2004. "Επιπτώσεις στη πεταλούδα μονάρχης μετά από συνεχή έκθεση στο Cry1Ab expressing corn during anthesis.", *Environmental Entomology* 33: 1116-1125

-Τα πρόσφατα αποτελέσματα των πειραματικών καλλιεργειών που πραγματοποίησε η κυβέρνηση της Αγγλίας καταδεικνύουν ότι τα μεταλλαγμένα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. http://www.pubs.royalsoc.ac.uk/proc_bio_bohan.shtml

³ Brussels, 23.01.2002, COM (2002) 27 final, Action 17 and Action 2

⁴ Σύσταση 2003/556/EK

⁵ Όπως αποδεικνύει η αποκτηθείσα εμπειρία από τις χώρες που καλλιεργούν μαζικά μεταλλαγμένα εδώ και εννέα (9) χρόνια, αυτά **δεν έφεραν ούτε καλύτερες αποδόσεις, ούτε μείωση των φυτοφαρμάκων, ούτε μείωση του κόστους, ούτε αύξηση στο εισόδημα των αγροτών**. Αντιθέτως, στη διεθνή βιβλιογραφία αναφέρεται πληθώρα δημοσιεύσεων σχετικά με τις αναμενόμενες αρνητικές επιπτώσεις των μεταλλαγμένων στη γεωργία και στο αγροτικό εισόδημα. Όπως έδειξε πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η τυχόν καλλιέργεια μεταλλαγμένων στην ΕΕ ουσιαστικά θα καταστήσει αδύνατη τη βιολογική γεωργία λόγω των αναμενόμενων επιμολύνσεων (Joint Research Centre, Μάιος 2002). Study on co-existence, 2002, Joint Research Centre <http://www.jrc.cec.eu.int/GECrops/>

Η μελέτη αυτή δείχνει ότι η καλλιέργεια μεταλλαγμένων σε εμπορική κλίμακα θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην εφαρμογή μέτρων για την, κατά το δυνατόν, αποφυγή της επιμόλυνσης, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής τόσο των συμβατικών όσο και των βιολογικών καλλιεργειών. Εκτιμάται ότι η αύξηση αυτή μπορεί να φτάσει μέχρι και το 41% του κόστους παραγωγής.

-Soil Association (Seeds of Doubt, 2002),

-Benbrook, C. M. (2005) Rust, Resistance, Run Down Soils, and Rising Costs – Problems Facing Soybean Producers in Argentina. Ag BioTech InfoNet. Technical Paper Number 8: p.1-51.

-The Impact of GM corn in Spain, Greenpeace and Friends of the Earth, August 2003, www.greenpeace.es

⁶ Υπόθεση Monsanto κατά Percy Schmeiser., www.greenpeace.ca.e

⁷ Nature, 31/03/2004

⁸ Σύμφωνα με τη μελέτη για τη Βιοποικιλότητα της Ελλάδας, το μεγαλύτερο τμήμα της χώρας αποτελείται από όρη και η υψομετρική διαβάθμιση είναι πολύ συχνά εντονότατη. Μεγάλη ποικιλία παρατηρείται και στα γεωλογικά υποστρώματα και στους εδαφικούς σχηματισμούς, που, όπως και το κλίμα, σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με τη βλάστηση. Οι παράγοντες αυτοί έχουν οδηγήσει σε σημαντική ποικιλότητα σε επίπεδο φυτικών ειδών - φυτοκοινοτήτων, οικοτόπων - οικοσυστημάτων και τοπίου.

Υπολογίζεται ότι υπάρχουν περί τα 50.000 είδη ζώων, ενώ είναι ήδη γνωστά περί τα 15.000, με έναν ενδημισμό που φθάνει το 25% περίπου. Αντίστοιχα, υπάρχουν περισσότερα από 5.500 είδη φυτών, από τα οποία τα ενδημικά είναι πάνω από 1.000. Τα προστατευόμενα από τη νομοθεσία είδη είναι συγκριτικά λίγα (περί τα 700 είδη ζώων και 900 είδη φυτών) και, μάλιστα, για ελάχιστα από αυτά έχουν στην πράξη ληφθεί μέτρα προστασίας. Οι γενετικοί πόροι βρίσκονται στη διαδικασία καταγραφής, αν και ήδη γνωρίζουμε αρκετές ενδημικές ποικιλίες φυτών, πολλά είδη αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, αλλά και έναν αξιόλογο αριθμό φυλών αγροτικών και οικόσιπων ζώων. Για τους υπόλοιπους οργανισμούς (μικροοργανισμούς, μύκητες κλπ) δεν υπάρχουν αξιόπιστα συγκεντρωτικά στοιχεία, αν και από τις ενδείξεις είναι σαφές ότι υπάρχει τεράστια ποικιλία. Η Ελλάδα αποτελεί σημαντική περιοχή για την ευρωπαϊκή πανίδα, τόσο εξαιτίας του υψηλού ενδημισμού της, όσο και γιατί είναι από τα τελευταία καταφύγια πολλών, σπάνιων στην υπόλοιπη Ευρώπη, ειδών. (Βιοποικιλότητα της Ελλάδος <http://www.cc.uoa.gr/biology/zoology/biodivgr.htm>)

⁹ C-1/00 Επιτροπή κατά Γαλλίας, [2001] Συλλ. I-9989

¹⁰ C-24/00 Επιτροπή κατά Γαλλίας, [2004]

¹¹ Άρθρο 26

¹² A5-0465/2003, 18.12.2003